

Niekoľko poznámok k právnej úprave poskytovania zdravotnej starostlivosti vo vzťahu k LSPP

Vzhľadom na diskusiu prebiehajúcu ohľadom zmien v LSPP, čo sa nevyhnutne dotkne celého komplexu zdravotnej starostlivosti, dovoľil by som si doplniť svoj príspevok uverejnený v č.28 ZN. Musím súhlasiť s jedným z diskutujúcich, že terminologický chaos vo vyjadreniach mnohých poslancov bol až neuveriteľný (čo však mnohé vysvetľuje), avšak nepresnosti nielen v terminológii, ale i v obsahu jednotlivých pojmov vidno aj v niektorých vyjadreniach na stránkach ZN. Aj v mojom príspevku bola skratka ÚPS (myslel som, že jej význam je jasný, a preto som ju „neprekladal“) interpretovaná ako „ústavná primárna starostlivosť“, čo je nesprávne a zavádzajúce (viď ďalej). Preto ponúkam súhrn, z dôvodu zrozumiteľnosti mierne upravených, legálnych definícií v predmetnej terminológii a istý výsek z právnej úpravy vo vzťahu k LSPP.

Zdravotná starostlivosť sa poskytuje ako: 1) ambulantná starostlivosť, ktorá je buď všeobecná - VAS (pre dospelých, prípadne pre deti a dorast) alebo špecializovaná - ŠAS, 2) záchranná zdravotná služba - ZZS, 3) ústavná starostlivosť a nakoniec 4) lekárenská starostlivosť. (§7 ods.1 zák. 576/2004 Z.z. – ďalej len dtto) **Ambulantná starostlivosť sa poskytuje osobe, ktorej zdravotný stav nevyžaduje nepretržité poskytovanie zdravotnej starostlivosti dlhšie ako 24 hodín.** (§8 ods.1 dtto) **Ústavná starostlivosť sa poskytuje, ak zdravotný stav osoby vyžaduje nepretržité poskytovanie zdravotnej starostlivosti dlhšie ako 24 hodín.** (§9 ods.1 dtto) Záchranná zdravotná služba poskytuje neodkladnú zdravotnú starostlivosť prostredníctvom poskytovateľov zdravotnej starostlivosti, ktorí disponujú povolením na prevádzkovanie ambulancie záchrannej zdravotnej služby. (§1 ods.1 a §2 ods.1 zák. 579/2004 Z.z.) Tá

sa rozlišuje (zjednodušene) na ambulanciu rýchlej lekárskej pomoci – RLP a ambulanciu rýchlej zdravotnej pomoci – RZP. (Výnos MZ SR 10548/2009-OL)

Lekárska služba prvej pomoci – **LSPP je zdravotná starostlivosť, ktorou sa zabezpečuje nepretržitá dostupnosť všeobecnej ambulantnej starostlivosti** pre dospelých, všeobecnej ambulantnej starostlivosti pre deti a dorast a špecializovanej zubno-lekárskej ambulantnej starostlivosti. (§2 ods.20 dtto). **LSPP vykonávajú poskytovatelia** (priamo, ak sú fyzickými osobami alebo prostredníctvom svojich zamestnancov – lekárov, ak sú právnickými osobami) poskytujúci VAS a zubno-lekársku ŠAS v zdravotníckych zariadeniach poskytovateľov disponujúcich povolením na prevádzkovanie ambulancie LSPP. LSPP vo VAS sa vykonáva aj formou návštevnej služby v domácom, ale aj v inom prirodzenom prostredí pacienta. Preto LSPP spolupracuje s DZS. Dopravná zdravotná služba je voľnou živnosťou v zmysle živnostenského zákona, avšak čo sa týka dopravy osôb treba upozorniť, že **DZS je určená len pre prepravu osoby do zdravotníckeho zariadenia, medzi zdravotníckymi zariadeniami na účely poskytnutia zdravotnej starostlivosti a zo zdravotníckeho zariadenia po poskytnutí zdravotnej starostlivosti** (§14 ods.1 dtto). Tiež treba uviesť, že podľa zákona vykonávanie LSPP nie je výkon samostatnej zdravotníckej praxe, hoci práve samostatná zdravotnícka prax je definovaná ako poskytovanie zdravotnej starostlivosti v zdravotníckom zariadení, ktoré prevádzkuje iný poskytovateľ disponujúci potrebným povolením. (§10 ods.3 a 2 zák.578/2004 Z.z.).

Nepretržitá dostupnosť ústavnej starostlivosti v nemocnici sa zabezpečuje ústavnou pohotovostnou službou – ÚPS. (§2 ods.21 dtto) V zmysle bývalej legislatívy sa jedná o **sekundárnu zdravotnú starostlivosť**. (zák. 277/1994 Z.z.) Nemocnica sa člení na jednotlivé

oddelenia. (Výnos MZ SR 09812/2008-OL – ďalej len výnos.) Treba zdôrazniť, že niečo také ako napr. úrazovú alebo chirurgickú pohotovosť v zmysle nepretržitej ŠAS (ako odznelo v diskusii v parlamente) naše predpisy nepoznajú. Doteraz to bolo riešené tak, že **chirurg v ÚPS (kedy sa má starať o hospitalizovaných a hospitalizáciu vyžadujúcich pacientov) bol povinný ambulantne ošetriť pacienta** aj v prípade, že pacient nevyžadoval viac ako 24-hodín trvajúcu nepretržitú zdravotnú starostlivosť. Ak pacient prišiel „po svojich“ (t.j. neodoslala ho LSPP ani nepriviezla ZZS), sestra na chirurgickej ambulancii alebo centrálnom príjme nemocnice – CP (ak bol bez LSPP) zhodnotila stav a zavolała príslušného špecialistu; tým sa vlastne stala prvým ošetrujúcim zdravotníckym pracovníkom pacienta. (§2 ods.4 dtto) Sestra na chirurgickej ambulancii to mala o niečo jednoduchšie, zvažila, či je vec „chirurgická“ a zavolała „svojho“ určeného lekára. Ale sestra na CP to mala oveľa ťažšie, koho zavolať!

Poskytovateľ, ktorý poskytuje ústavnú starostlivosť, môže byť zaradený do pevnej siete, len ak poskytuje zdravotnú starostlivosť aj na špecializovanom pracovisku urgentného príjmu (§6 ods.3 nar. vl. 640/2008 Z.z.); takže vec by mala byť dnes už (teoreticky) vyriešená. Výnos upravuje minimálne požiadavky na personálne zabezpečenie (t.č. už v účinnosti!) a materiálovo-technické vybavenie, a určuje aj odbornosť lekárov pracujúcich na oddelení urgentného príjmu, sú to: internista ev. pediater, chirurg alebo urgentista. V zmysle výnosu tiež nemožno stotožňovať CP (pracovisko, kadiaľ prichádzajú pacienti k hospitalizácii) s urgentným príjmom; výnos rozlišuje prijímaciu ambulanciu, CP a oddelenie urgentného príjmu.

Nechcem sa zaoberať rôznymi potenciálnymi dôsledkami, ktoré z uvedených predpisov môžu vyplývať, čitateľ si asi všimol viaceré

rozporuplné veci, sporné záležitosti, ba nevykonateľné postupy. Len na záver chcem povedať, že základné delenie zdravotnej starostlivosti na primárnu, sekundárnu a následnú bolo logické a zmysluplné a dalo sa na ňom stavať. Dnes je zdravotná starostlivosť „deštrukturalizovaná“ a myslím si, že ak internisti budú okrem ÚPS musieť od 15,00 hod. vykonávať aj urgentný príjem a od 22,00 hod. aj LSPP, určite to nebude „systémové“ riešenie. A, mimochodom, **bude na to potrebné získať aj ich písomný súhlas.** (§54 Zákonníka práce)

Miroslav Pavlák, Zdravotnícke noviny 30/2009, uverejnené pod názvom: „Čo a ako s lekárskou službou prvej pomoci? Nepresnosti v terminológii i v obsahu pojmov.“